

könyvet. Bizonyára a kirakatban van Franz Leo-nál (Opernring). Watson úr pillanatnyilag Bécsben – a Residenzhotelban – tartózkodik. (Magánközlés!)

Az utóbbi időben feltűnt nekem, hogy angol szemlék kissé ridegen ítélik meg H.-t. Azt hiszem, e közvélemény egy részét korrigálhatnák. Ártani nem ártana.

Őszinte tisztelete kifejezésével

igaz híve

Tenax.

Ui. Kristóffy urat ma szerencsésen megoperálták²
és sokéves szenvedéstől szabadították meg!

9.

1909 ápr. 23

Hodža Milán levele Alexander Brosch von Aarenau őrnagyhoz, a mellékletben Diner-Dénes József szociáldemokrata közíró és szerkesztő hozzá intézett helyzetjelentésével

Haus-, Hof- und Staatsarchiv, Depot Hohenberg –
Nachlass Erzherzog Franz Ferdinand, II. Briefe¹

Szucsány, [19]09. IV. 23.

Méltóságos Őrnagy úr!

Éppen most kaptam egy megbízható férfiútól, aki naponta érintkezik Andrássy gr. legintimebb politikai szálláscsinálóival², azt a levelet, amelyet bátor vagyok mellékelni, hogy Őrnagy úr eredeti jelentésből ismerhesse meg az ebben a táborban uralkodó hangulatot.

Hétfőn meg fogom kísérni, hogy Méltóságodnál a Südbahn Hotelből bejelentsem magam, vagy rendelkezését kérjem.

Méltóságod tisztelő híve

Tenax.

Melléklet:

1909 ápr. 22

Diner-Dénes József levele és politikai helyzetjelentése Hodža Milánhoz

Haus-, Hof- und Staatsarchiv, Depot Hohenberg –
Nachlass Erzherzog Franz Ferdinand, II. Briefe¹
(Francia nyelvű levél fordítása.)²

Bpest 1909. április 22-én.

Kedves Uram!

Tegnap oly beteg voltam, mert elrontottam a gyomromat, hogy lehetetlen volt írnom Önnek. Ma már sokkal jobban érzem magam, mégsem gondolom, hogy Bécsbe megyek, amint akartam. Azt hiszem mégis közölhetem Önnek a következő dolgokat, mint teljesen bizonyosakat.

² A levélíró aláhúzása. – *Hodžát* ez idő tájt kivált az nyugtalanítja, hogy a trónörökös esetleg tárgyalásokba bocsátkozik a függetlenségi koalíció vezetőivel. 1909 március végén (feltehetően már. 31-én) írt levelében – nála szokatlan élességgel – figyelmezteti *Broscht*: „a mostani időpontban balfogásnak kell tekintenem mindennemű összeköttetést H. [Hoheit] és a koalíció vezetői között.” Ha pedig ez elkerülhetetlen lenne, magyar részről *Khuen-Héderváryt* mint „dinasztikus magyart” és *Mihali Tivadart* mint „dinasztikus nem-magyart” javasolja – ellensúlyozásként ezekre a megbeszélésekre meghívni. Ugyanebben a levélben jelzi, hogy *Kristóffy* részletes pro memoriát készített Brosch számára a helyzetről.

¹ L. *Bianchi* idézett közlése nyomán.

² Az eredetiben: Macher.

¹ L. *Bianchi* idézett közlése nyomán.

² Feltehetően más kezével írt, sajátkezű aláírással; helyesírása helyenként pontatlan, rosszul olvasható.